

АНАЛІЗ РИЗИКУ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МОЛОЧНОЇ ГАЛУЗІ (НА ПРИКЛАДІ ПАТ ВМЗ)

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розглянуто сутність та основні характеристики стратегії розвитку підприємства. Оцінено ризики стратегії розвитку ПАТ «Вінницький молочний завод «Рошен», а саме: ризик ліквідності та ризик банкрутства. Зроблено відповідні висновки

Ключові слова: ризик, стратегія розвитку, оцінювання ризику, ризик ліквідності, ризик банкрутства

Abstract

The article considers the essence and main characteristics of the enterprise development strategy. The risks of development strategy of PJSC "Vinnytsia Dairy Plant" Roshen "are assessed, namely: liquidity risk and bankruptcy risk. Appropriate conclusions are made

Keywords: risk, development strategy, risk assessments, liquidity risk, risk of bankruptcy.

Вступ

У сучасних умовах підприємства все більше стають вразливі до фінансових ризиків, що пов'язано з багатьма факторами. По-перше, ризик у тій чи іншій мірі є характерною рисою ринкових економічних відносин. По-друге, вплив ризиків на функціонування суб'єктів господарювання значною мірою залежить від ефективності роботи його внутрішніх підрозділів та служб. По-третє, дія фінансових ризиків зумовлює зниження фінансових результатів та фінансової стійкості підприємства.

У таких умовах ефективний розвиток підприємства без наявності чіткої стратегії розвитку практично неможливий. При цьому в процесі управління потрібно розробляти стратегію розвитку та вносити до неї коректування набагато швидше, ніж це було кілька десятиліть тому, а ймовірність прогнозів, на яких ґрунтуються стратегічні рішення, повинна збільшуватися. В таких умовах необхідно вдосконалення методів та механізмів формування стратегії підприємства. Проаналізувавши існуючу теоретичну і методологічну базу процесу розробки та реалізації стратегії розвитку, можна виділити їх «вузькі» місця і тим самим позначити основні напрямки подальшого розвитку методів і механізмів формування стратегії. Таким чином, дослідження проблем аналізу та оцінки фінансових ризиків підприємства є актуально.

Теоретичні основи аналізу ризику стратегій розвитку підприємств досліджувались у роботах таких провідних економістів, як: В. Г. Бабенко, І. О. Бланк, Л.І.Донець, В.Г.Лопатовський, Л. А. Останкова та інших.

Метою роботи є розробка практичних рекомендацій, що стосуються аналізу ризику стратегій розвитку підприємств молочної галузі на прикладі ПАТ «Вінницький молочний завод «Рошен»».

Результати дослідження

Термін «стратегія» бере свій початок з давньогрецької мови: stratos – військо, ago – веду. Першопочатково він означає мистецтво або науку бути полководцем. У переносному значенні – мистецтво керівництва суспільною та політичною боротьбою. Саме таке визначення категорії подається у тлумачному словнику слів іноземного походження [2].

Стратегія розвитку підприємства передбачає формування основоположних цілей і завдань на довгостроковій основі, а також чітке визначення курсу дій і грамотний розподіл ресурсів, які будуть необхідні для досягнення поставленої мети. У підсумку стратегія розвитку підприємства покликана

відповісти на низку питань [4]: у яких напрямках господарської діяльності вигідніше розвиватися, які кошти будуть необхідні, як прибуток буде отримано при розвитку даних напрямків.

Стратегія розвитку підприємства обов'язково повинна включати [3]:

- оцінку стартових умов (зовнішні та внутрішні фактори функціонування суб'єкта господарювання);
- стратегічні цілі і пріоритети розвитку (з врахуванням змін, що відбуваються в економіці держави);
- основні напрямки реалізації стратегічних цілей;
- механізм реалізації стратегії розвитку;
- інструментарій обліку, контролю та оцінки реалізації стратегії розвитку підприємства.

Стратегія розвитку підприємства в ринковій економіці пов'язана з різноманітними підприємницькими ризиками, що генеруються як внутрішніми умовами функціонування, так і зовнішнім середовищем.

Серед методик оцінки рівня фінансового ризику то найпопулярнішими є моделі на основі відносних і абсолютних показників, причому використовують абсолютні показники в розрізі оцінки фінансових ризиків окремо за видами, а відносні показники використовують при оцінці загального рівня ризику по підприємству на основі інтегральної бальної моделі [4-6].

Оцінювання ризику стратегії розвитку ПАТ «Вінницький молочний завод «Рошен» проведемо за допомогою оцінки ризику ліквідності та ризику банкрутства (табл. 1).

Таблиця 1 – Аналіз фінансового ризику ПАТ «Вінницький молочний завод «Рошен» за показниками ліквідності за 2014-2016 роки

Показники	Значення			Абсолютне відхилення, ±	
	2014	2015	2016	2016/2015	2016/2014
Коефіцієнт покриття (поточної, загальної ліквідності)	0.4	0.4	0.5	0.1	0.1
Коефіцієнт швидкої (термінової) ліквідності	0.3	0.3	0.3	0.02	0.05
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.01	0.4	0.4	-0.05	0.4
Чистий оборотний капітал	-404396	-326580	-244937	81643	159459

Отже, на кінець 2016 року коефіцієнт покриття становить 0.5. Даний показник є нижчим нормованого показника (2-2,5). За останній рік коефіцієнт покриття збільшився на 0.1, що є позитивним фактором. У порівнянні із показником на кінець 2014 року даний показник збільшився на 0.1.

На кінець 2016 року коефіцієнт швидкої ліквідності становить 0.3. Даний показник є низьким і свідчить про те, що за рахунок середньоліквідних активів підприємство не може погасити короткострокові зобов'язання в поточному році тільки на 32.6%. За останній рік коефіцієнт швидкої ліквідності збільшився на 0.02, що є позитивним фактором. У порівнянні із показником на кінець 2014 року даний показник збільшився на 0.05. На кінець 2016 року коефіцієнт абсолютної становить 0.4. Даний показник є нормальним для досліджуваного підприємства. За останній рік коефіцієнт абсолютної ліквідності зменшився на 0.05, що є негативним фактором.

Чистий оборотний капітал на кінець 2016 року становить -244937 тис. грн., це на 81643 тис. грн. більше минулорічного показника та на 159459 тис. грн. більше показника на кінець 2014 року.

Для оцінки ризику банкрутства ми використали моделі Альтмана та Таффлера (табл.2) [5-6].

Таблиця 2 - Аналіз ризику банкрутства ПАТ «Вінницький молочний завод «Рошен» за 2014-2016 роки

Модель Альтмана		Модель Таффлера	
Робочий капітал	237972	Валовий прибуток	36032
Сума активів	772372.5	Короткострокові оборотні кошти	269821
Резерв нерозподіленого прибутку	235162	Оборотні активи	237972
Валовий прибуток	36032	Позичковий капітал	523730.5
Рівень прибутковості активів	0.05	Короткострокові зобов'язання	523730.5
Власний капітал	248642	Сума активів	772372.5
Позичковий капітал	523730.5	Чиста виручка від реалізації	1505637
Чиста виручка від реалізації	1505637		
$Z = 1,2 \cdot 0.3 + 1,4 \cdot 0.3 + 3,3 \cdot 0.05 + 0,6 \cdot 0.5 + 1,0 \cdot 1.9 = 3.2.$		$ZT = 0,03 \cdot 0.1 + 0,13 \cdot 0.5 + 0,18 \cdot 0.7 + 0,16 \cdot 1.9 = 0.5$	

Як показав аналіз, ймовірність банкрутства ПАТ «Вінницький молочний завод «Рошен» за індексом Альтмана та моделлю Таффлера низька, і підприємство має хороші довгострокові перспективи та відсутній ризик банкрутства.

Висновки

Стратегія розвитку підприємства в ринковій економіці пов'язана з різноманітними підприємницькими ризиками, що генеруються як внутрішніми умовами функціонування, так і зовнішнім середовищем.

Аналіз фінансових ризиків ПАТ «Вінницький молочний завод «Рошен» показав те, що за досліджуваній період такі види ризику, як ризик банкрутства, ризик ліквідності та ризик втрати прибутковості відсутні, оскільки дані показники знаходяться в межах норми, та їх розраховане значення має низький рівень. Однак, як показують розрахунки динаміка рівня кредитного ризику свідчить про зростання його рівня.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Галіч М.Ю. Теоретичні засади ризику та ризик-менеджменту [Електронний ресурс] / М.Ю. Галіч, А.М. Михайлов // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2015. – № 12 (232). – 252 с. – Режим доступу: [http://n-visnik.oneu.edu.ua/files/archive/nv_12_\(232\)_2015.pdf](http://n-visnik.oneu.edu.ua/files/archive/nv_12_(232)_2015.pdf)
2. Дзюбко М.Ю. Методи аналізу фінансових ризиків суб'єктів господарювання - [Електронний ресурс] / М.Ю. Дзюбко, В.В. Зянько // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2017. - №1. – с. 99-102 – Режим доступу: http://e-visnyk.zdia.zp.ua/journals/1-07-2017_1/21.pdf
3. Дзюбко М. Ю. Формування стратегії розвитку підприємства в сучасних умовах / Єпіфанова І. Ю., Дзюбко М. Ю. // Вісник ОНУ ім. І.І. Мечнікова. – 2017. – Т. 22. – Вип. 2 (55). – С. 99-103.
4. Лопатовський В. Г. Організація процесу управління ризиками на вітчизняних підприємствах / В. Г. Лопатовський // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2016. – №4,Т.3. – С. 184-188.
5. Останкова Л. А. Аналіз, моделювання та управління економічними ризиками: навч. посіб. / Л. А. Останкова, Н. Ю. Шевченко. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 256 с.
6. Єпіфанова І. Ю. Фінансовий аналіз та звітність : практикум / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула. – Вінниця : В НТУ, 2017. – 143 с.

Михайло Юрійович Дзюбко – магістрант групи МОф-17м, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: michaeldzyubko@gmail.com

Науковий керівник: **Ірина Юріївна Єпіфанова** – канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Michael Yu. Dzyubko – Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: michaeldzyubko@gmail.com

Supervisor: **Irina Yu. Yepifanova** – Cand. Sc. (Eng), Assistant Professor of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia